

Staeltje *natuur*

nummer 96

juni 2024

Uitgave van de vereniging 'Vrienden van het Staelduinse Bos'

Informatie

Vereniging 'Vrienden van het Staelduinse Bos'

U steunt ons vanaf minimaal € 7,50 per jaar, extra giften hierbij zijn zeer welkom. Het lidmaatschap loopt van 1 januari t/m 31 december. Als u lid wordt na 1 oktober bent u automatisch lid voor het volgende jaar. Opzeggen kan per e-mail of schriftelijk vóór 1 november, anders loopt het lidmaatschap automatisch door in het volgend kalenderjaar.

Bankrelatie: IBAN: NL02 ABNA 0476 8918 09
ten name van: Vereniging Vrienden van het Staelduinse Bos

De Belastingdienst heeft de Vereniging aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Schenkingen, giften en nalatenschappen zijn voor u fiscaal aftrekbaar en de vereniging hoeft geen belasting te betalen over het binnengekomen bedrag. Alle informatie vindt u op onze website bij:

www.hetstaelduinsebos.nl/contact.html#ANBI
RSIN/Fiscaal nummer ANBI: 8137.44.519
Kamer van Koophandel; nummer 40397221

Algemene informatie en afspraken groepen:

D. van Drongelen, telefoon 0174 - 63 14 27
of e-mail naar: aatendiek@gmail.com

Correspondentieadres en ledenadministratie:

E.M. Keizer-Boogh
Riemtale 2
3155 ND Maasland
telefoon 010 - 592 52 98
e-mail: staelduinsebos@hotmail.com

Redactie: R. Arnold
E-mail redactie: redactie@hetstaelduinsebos.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Koninklijke onderscheiding	3
Paasspeurtocht	4
Staelduindag 2024	6
Bezoeksantallen 2023 - 2024	7
Parachutistenwandeling	8
Filmprogramma 2024	9
Tentoonstellingscommissie	10
Activiteitenprogramma 2024	11
NLDoet	12
Notulen Algemene Ledenvergadering Staelduindag 24 februari 2024	13
Gedicht Elize de Wit	14
Konijnen, hoe staat het ermee	16
Vrijwilligers zijn altijd welkom	17
Notulen Algemene Ledenvergadering Staelduindag 16 maart 2024	18
Bestemmingswijziging uitbreiding 'Natuur in de Bonnen' in behandeling	20
Excursies 2023-2024	22
Jaap Tromp, de man achter de struintochten is 40 jaar natuurgids	24
Kinderen aan het woord	25
Kinderpagina	26
Piekerpagina	28

Voor op- of aanmerkingen: redactie@hetstaelduinsebos.nl

Voorwoord van het bestuur

Het verenigingsjaar zit er weer bijna op. De Staelduindag komt er weer aan. We hebben het afgelopen jaar een aantal extra algemene ledenvergaderingen gehad.

Deze waren nodig om de vernieuwde statuten te laten goedkeuren. De notulen van de laatste 2 vergaderingen kunt u verderop in dit blad lezen. Op het moment dat ik dit schrijf (eind april) moet de notaris zijn goedkeuring er nog aan geven, maar ik ga er van uit dat dat tussen schrijven van dit stukje en het uitkomen van het Staeltje is gebeurd.

We hebben een bijzonder geslaagde paasspeurtocht achter de rug. De weersvooruitzichten waren matig, maar op de dag zelf was het heel mooi weer. Gevolg: een groot aantal bezoekers en voor de vereniging een goede opbrengst en voor de medewerkers een tevreden gevoel. Ook zijn we tevreden over het aantal nieuwe leden, die we op die dag konden inschrijven. Dat hebben we nodig om de vereniging in stand te houden.

Als ik in de Koestal ben, praat ik vaak met bezoekers. Opvallend is dat de meesten zeer lovend zijn over de tuin. Velen zeggen er vaker te komen en rond te kijken of gewoon ergens rustig gaan zitten. In ieder geval zorgt de tuin voor een heleboel genot bij de bezoekers. Sommigen komen er zelfs speciaal voor naar het bos.

Als het centrum open is en er komen kinderen binnen, blijkt het aquarium een grote trekker te zijn. Een jonge bezoeker wist aan zijn ouders te vertellen dat de vissen licht gaven. Heel bijzonder!

Alles bij elkaar kan ik zeggen dat de bezoekers zeer te spreken zijn over wat we bieden en dat ook laten blijken. Dat motiveert om ons best te blijven doen en centrum en tuin aantrekkelijk te houden.

Gerrit Keizer

Koninklijke onderscheiding

Op 26 april kreeg Diek van Drongelen door de burgemeester de versierselen van Lid in de Orde van Oranje Nassau opgespeld.

Zij is al vanaf de eerste tijd (1970) bij onze vereniging betrokken als vrijwilliger en vanaf 2010 is zij bestuurslid. Zij hielp bij de verbouwing en inrichting van d'Oude Koestal en bemant als vrijwilliger regelmatig dit bezoekerscentrum. Als coördinator van de groepsbezoeken verzorgt ze de groepsactiviteiten, natuureducatie en seizoenactiviteiten. Van 1972 tot 1982 zette zij zich in als vrijwilliger voor het jeugdwerk in de Heenweg en gedurende 23 jaar (1992-2015) actief geweest voor Nederlandse Bond voor Plattelandsvrouwen, afdeling Westland, waarbij zij gedurende 6 jaar een bestuurlijke functie vervulde.

Paasspeurtocht 2024 - Een feestje voor 700 kinderen

We hebben met Pasen zo'n 740 formulieren verkocht en 240 pennen. Voor het totale bezoekersaantal hebben we geschat dat er ongeveer 1500 mensen zijn geweest. Op de dag zelf zijn we met 31 vrijwilligers in touw geweest. De voorbereidingen beginnen altijd al in januari.

In de week voorafgaand aan de Paasspeurtocht lieten de weerkaarten zien dat het die dag zou gaan regenen. Maar iedereen weet dat het weer op het laatste moment kan veranderen. En dat deed het ook. Op deze Tweede Paasdag was het eerst bewolkt en 's middags kwam de zon door. En iedereen werd er vrolijk van. Er werd gezellig gewandeld over allerlei paadjes door een bos dat al aardig wat groene kleur kreeg. Bij het begin van het bos stond een camper met een luifel en een campingtafel eronder. Daar zaten twee mensen die vragenformulieren verkochten. Boven hun hoofden hingen twee bordjes met daarop KASSA-1

en KASSA-2. Dat was wel nodig want op sommige momenten was het erg druk. Waar het ook druk was, was bij het parkeren. Vier parkeerwachten leidden de auto's naar vrije plaatsen. Gelukkig waren ook veel mensen met de fiets gekomen. Dat scheelde veel auto's. Op het vragenformulier was ruimte om turfstreepjes te zetten waarmee je de 'paas-dingen', die in het bos tegenkwam kon tellen. Dat waren er 25. Er stonden ook vragen op. Langs de route hingen nummers, en als je steeds de bijbehorende vraag goed had beantwoord kwam er onderaan het woord BOMENKAP tevoorschijn. Dat was actueel, want in de maand

ervoor waren er veel bomen in het bos gekapt, bomen die er niet thuis hoorden, of die te oud waren zodat ze konden omvallen als het hard zou gaan waaien. Zo liep een stoet van gezinnen door het bos langs de lintjes die aan bomen waren opgehangen om de route aan te geven. Bij de eerste stempelpost kreeg je een chocolade paaseitje. Een stuk verder, bij de tweede stempelpost, kreeg je een bekertje limonade of water. Van al dat gepraat onderweg kreeg je natuurlijk veel dorst. Aan het eind van de route kwam je uit bij het bezoekerscentrum. Die heet De Oude Koestal. Als je daar je formulier inleverde werd dat gecontroleerd en mocht je een kleurig plantje uitzoeken. Er was een grote keus. Er waren ook plantjes met bloemen in twee kleuren: rood en wit. Dat zijn de kleuren van shirts van sommige voetbalclubs. Die waren

het eerst op. De papa's en de mama's konden koffiedrinken. Ondertussen kon je rondkijken en allerlei dingen zien en lezen over het bos. De grote drukte en de blije gezichten maakten dat het een reuze gezellige dag werd voor heel veel gezinnen. Wij van de organisatie vonden dat voldoende reden om volgend jaar weer zoiets te organiseren. Kom je dan weer op Tweede Paasdag?

Gerard Helmich

Staelduindag 2024

Het bestuur heeft het genoegen u uit te nodigen tot het bijwonen van de Algemene Ledenvergadering van de Vrienden van het Staelduinse Bos, ook bekend als de Staelduindag.

Deze zal worden gehouden in bezoekerscentrum d'Oude Koestel op zaterdag 29 juni 2024.

De aanvang van deze bijeenkomst is 14:30 uur. Vanaf 14:00 uur is er gelegenheid om binnen te lopen en alvast een kijkje te nemen in het bezoekerscentrum.

Agenda

1. Opening door de voorzitter en vaststellen agenda.
2. Notulen jaarvergadering 1 juli 2023 (deze kunt u lezen in Staeltje Natuur no. 95, blz 20, zie <https://www.hetstaelduinsebos.nl/Staeltje95-leden.html>)
3. Notulen Algemene ledenvergadering 16 maart 2024. Deze kunt u lezen in dit nummer van Staeltje Natuur no. 96.
4. Ingekomen post.
5. Jaarverslag verenigingsjaar 2023-2024.
6. Jaarverslag penningmeester.
7. Verslag kascontrolecommissie, benoeming nieuw lid.
8. Verkiezing nieuw bestuurslid.
Aftredend is Aad Dijk.
Het bestuur stelt voor: Aad van der Knaap.
Eventuele tegenkandidaten dienen voorafgaand aan de vergadering bij het bestuur bekend te worden gemaakt.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

Het financieel overzicht wordt op de vergadering uitgedeeld.

Rond 15:30 uur sluiten we de vergadering af.
Hierna is er voor de aanwezigen de gelegenheid om gezellig bij te praten en nog wat te drinken.

Aansluitend op de vergadering zal er een korte excursie door het bos zijn.

Uw Bestuur

Bezoekersaantallen 2023 en 2024

Dankzij het turven van de vrijwilligers van de baliedienst hebben we goed inzicht in de bezoekersaantallen. In het zomernummer van dit blad staan de totalen van vorig jaar en de meest recente cijfers. Vele wandelaars en groepen weten de weg naar de Oude Koestel te vinden. In de maanden september en oktober 2023 zijn we ook de woensdagmiddagen open geweest, in de herfstvakantie alle middagen. In 2023 ontvingen we 1758 personen in groepsverband. Dat brengt het totaal aantal bezoekers op 8197 personen in 2023.

Het aantal van de 2e Paasdag is altijd een schatting, hiervoor nemen we het aantal verkochte formulieren maal twee.

Elders in het blad staan de groepen genoemd, in deze tabel staan de totalen van individuele bezoekers.

	zaterdag	zondag	woensdag	extra's	uitleg	totaal individueel
totaal 2023	990	3547	233	1669	Pasen en herfstvakantie	6439
januari	77	273	38		vogelvoer maken	388
februari	123	238				361
maart	124	261				385
april	72	241		1500	2 ^e Paasdag	1813
jan t/m april 2024	395	1013		1500		2947

Parachutistenwandeling

Sinds 2022 organiseer ik de parachutistenwandeling, destijds opgezet als een eenmalige evenement. Maar zelfs nu in 2024 ontvangen we nog steeds geïnteresseerde mensen.

Deze excursie is regelmatig volgeboekt dus van eenmalig is er geen sprake.

Ook afgelopen zondag 14 april ook weer een enthousiaste groep mensen uiteraard hielp het weer ook mee.

*Met vriendelijke groeten,
Silvester Weterings*

Filmprogramma 2024

Tijdens de openingsuren van d'Oude Koestal wordt elke maand een andere film gedraaid.

- Juli:** **'De Sallandse Heuvelrug'**
Een interessante film uit 2004 van het Nationaal park 'De Sallandse Heuvelrug'
Filmlengte 15 minuten.
- Augustus:** **'Het zwanewater'**
Interessante film uit 1997 over een beschermd gebied verscholen in de Noord-Hollandse duinen.
Filmlengte 10 minuten.
- September:** **'Wel en Wee van het Ree'**
Ontmoeting met Reewild, hun leefgewoonten en de gevaren die ze bedreigen.
Filmlengte 12 minuten.
- Oktober:** **'Paddenstoelen'**
Leerzame film over een bekend aantal paddenstoelen.
Filmlengte 15 minuten.
- November:** **'Flora en Fauna rond en in poelen'**
Wetenswaardigheden over planten en dieren in het water.
Filmlengte 10 minuten.
- December:** **'Winter in Zuid-Holland'**
Een oude film van de provinciale waterstaat van Zuid-Holland over de strenge winter van 1955-1956.
Filmlengte 10 minuten.

*Het filmprogramma wordt verzorgd door:
Anton van der Salm*

Tentoonstellingscommissie

Dit keer hebben we niet zo veel te melden. Dit gehele jaar vind je op de zolder een wisselexpositie over de tuin, die bij het centrum ligt. We veranderen regelmatig de foto's, zodat de expositie mee gaat met het seizoen. Als u dit blad leest, is het de beurt aan de lente en de zomer. Dat is in elk geval een kleurrijk geheel.

Voor de kinderen ligt er een bloemen memoryspel.

Aardig is om eerst eens op zolder te gaan kijken en dan buiten te zien of je de plekjes van de foto's (of de planten) kunt terugvinden. Bij de balie is een foto-speurtocht van de tuin te leen. Kinderen die hem netjes terugbrengen mogen een kabouterdje uitzoeken.

Vanaf half december gaan fotografen van de fotoclub 's Gravenzande foto's laten zien van de natuur in het bos en in het Westland.

Beneden in de ontvangsthuis wordt vanaf half juni aandacht besteed aan invasieve exoten. Eind juni is het namelijk de week van de invasieve exoten, waarin allerlei organisaties aandacht hieraan besteden. Wij doen daar ook aan mee. Sommige planten en dieren zijn wel bekend, zoals de Amerikaanse rivierkreeft en de Japanse duizendknoop. Maar wist u dat de reuzenbereklaauw hier ook toe behoort?

We geven wat informatie over hoe de plant (of het dier) is te herkennen en waarom allerlei organisaties zich daar zorgen over maken.

Gerrit Keizer

Activiteitenprogramma d'Oude Koestal 2024

zondag 23 juni
om 14:00 uur
Publieksexkursie
'Zomerwandeling'. *)

Zondag 4 augustus
om 13.00 uur
korte parachutistenfilm
en wandeling. *)

Zondag 8 september
om 13.00 uur
korte parachutistenfilm
en wandeling. *)

Zondag 6 oktober
om 14.00 uur
herfstwandeling. *)

Zondag 13 oktober
om 13.00 uur
lange parachutistenfilm. *)

Zondag 10 november
om 13.00 uur lange parachutistenfilm. *)

Zondag 15 december
om 13.00 uur midwinterwandeling
met aansluitend het
midwinterhoornblazen. *)

*) Voor alle activiteiten dient u zich aan te melden bij mw. van Drongelen, tel 0174 - 63 14 27 of per e-mail aatendiek@gmail.com

Deelname aan excursies kost € 3,- p.p.

NLdoet 2024

NLdoet is de grootste vrijwilligersactie van Nederland. Elk jaar gaan tienduizenden Nederlanders een dag of dagdeel aan de slag bij een vrijwilligersorganisatie. Ook dit jaar organiseerde het Oranjefonds op vrijdag 15 en zaterdag 16 maart weer NLdoet.

Vrijwilligersorganisaties die hulp nodig hebben, mogen zich aanmelden om mensen te werven via NLdoet. Vorig jaar deden wij voor de eerste keer mee. De actie was toen heel succesvol, de Koestal kreeg een grote schoonmaakbeurt en het was ook nog heel gezellig. Dus wij (Els Keizer, Gemma Feller en Wil van Solingen) trokken weer de stoute schoenen aan en meldden ons aan voor NLdoet. Anders dan vorig jaar bleef het lang rustig met de aanmeldingen. Toen we al een beetje begonnen te wanhopen, was daar ineens het berichtje van de Bom Group uit Hoek van Holland. Zij wilden ons met een groepje werknemers op vrijdagmiddag 15 maart komen helpen om lekker te soppen in de Koestal. Dat aanbod hebben we met beide handen aangenomen.

Op vrijdag 15 maart om 14.00 uur kwamen er 10 mensen van de Bom Group naar de Koestal. We begonnen met koffie/thee met heerlijke kruidkoek van Els. Na een korte inleiding, want het is ook de bedoeling dat je vrijwilligers probeert te werven voor je organisatie, gingen de mensen aan de slag. De kaartjes met opdrachten lagen klaar en vonden gretig aftrek. De voorzetsramen werden vakkundig weggehaald en al even vakkundig werd daarachter schoongemaakt. Alle ramen buiten werden gezeemd, de keukenkastjes leeggehaald en gesopt. De collega's onder elkaar zorgden voor een hele gezellige sfeer. Er werd gegrapt en gelachen en de mannen in de keuken brachten zelfs een lied ten gehore. De tentoonstellingsruimten beneden en boven kregen een beurt enz. Het briefje met de sopbeurt voor het toiletblok bleef het langste liggen, maar een moedige jongeman begon toch aan die klus. Chapeau!

Om half vijf gingen we met z'n allen aan de borrel. Gemma en Wil hadden heerlijke hapjes gemaakt en ook die gingen allemaal op. We hebben de Bom Group ervaren als een erg gezellige groep mensen, die van wanten weet.

Misschien nog aardig om te vermelden, dat het Oranjefonds ook de onkosten betaalt van de actie NLdoet. Schoon-

maakmateriaal, borrel en hapjes worden vergoed, zodat het geheel plaatsvindt met een gesloten beurs. Het Oranjefonds zet zich in voor een samenleving, waarin iedereen mee kan doen en niemand er alleen voor staat. Om dat te faciliteren ondersteunt ze sociale initiatieven met bijvoorbeeld financiering en het delen van kennis.

Wie weet, wil volgend jaar een ander bedrijf zijn werknemers een middagje afstaan voor NL Doet. Wij houden ons aanbevolen.

Wil van Solingen

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, Staelduindag op 24 feb 2024

De vergadering vond plaats in d'Oude Koestal te 's-Gravenzande

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. We hebben afmeldingen ontvangen van Tineke v.d. Berg, Aad Dijk, Hans Wortelboer en Rob van Scherpenzeel.

2. Vaststellen aantal aanwezigen

Er zijn 7 leden aanwezig.

3. Bespreken en goedkeuren van de Statuten van de vereniging

Aangezien er geen quorum aanwezig is waarbij 2/3 van de leden hun goedkeuring voor de aanpassingen van de statuten kunnen geven, is er een 2e ledenvergadering nodig.

4. Rondvraag

Geen opmerkingen of vragen

5. Vaststellen volgende Algemene Ledenvergadering

De volgende algemene ledenvergadering ter goedkeuring van de statutenaanpassing zal op 16 maart 2024 gehouden worden in d'Oude Koestal te 's-Gravenzande.

Alle leden krijgen hiervoor apart een uitnodiging per e-mail of brief.

6. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

Beste allemaal,

Wat is er hard gewerkt in de mooie bostuin, alles keurig gesnoeid, onkruidvrij en aangeharkt alles ligt er prachtig bij, klaar voor het nieuwe seizoen die ons weer veel moois gaat brengen die waar we weer volop van gaan genieten.

Ik verbaas me er over dat er op zo'n relatief klein stukje zoveel te zien en te beleven is zoveel ruimte biedt aan insecten vogels en vlinders.

Wat is alles goed in harmonie aan-gelegd iedere maand biedt weer een

mooi gevarieerd beeld ook in de winter met de siergrassen die nog vier overeind staan.

Jullie lezen het al: ik ben een dankbare bezoeker en kom er vaak. Hierbij wil ik dan ook alle vrijwilligers die daar zo hard aan werken en alles bijhouden bedanken. Hieronder vinden jullie een gedicht, een ode van mij aan de tuin die verwoord hoe ik deze voor mij dierbare plek beleef.

Het Staelduinsebos

*Er is een oase in het Staelduinse Bos
Iets bijzonders, iets speciaals.*

*Een open ruimte,
omarmd door majestueuze bomen,
ligt daar....
een sprookjestuin!*

*Smalle paadjes langs prachtige plekjes
een bochtje en steeds een verrassing.*

*Een rozenprieel, een kruidentuin,
grappige kabouter huisjes,
verstoppesjes voor muisjes,
een bedwelmende witte regen,
rare mannetjes van hout,
een poeltje omringd door varens en mos,
en plots,
ja ik zag het wel, het is warempel Tinkerbel.*

*Een variatie van de mooiste planten en bloemen,
blij fladderende vlinders en bijen die zoemen,
een bankje hier een bankje daar,
ga zitten en luister maar.
Gefluit, gekwetter, gekwinkeleer, bomen ruisend,
en miauwend is daar hoog in de lucht,
de buizerd.*

*Ieder jaargetij,
een afwisselend
schitterend kleurenpalet,
creëert zijn eigen schilderij.*

*En soms....
later in de zomer,
later op de dag,
als de natuur al wat verstilt,
is de tuin voor jou alleen.*

*Dan strijkt het licht
de siergrassen in een gouden glans,
brekend op de eerste nevel,
in een diamanten schittering,
zijn de pluimen, zachtjes wuivend,
van het fijnste kant.*

*De sfeer is feeëriek, haast magisch,
heilzaam en sereen.
Dan ben jij daar,
samen één.*

Elize de Wit

Konijnen, hoe staat het er mee?

In Europa komen konijnen al heel lang voor. Alleen tijdens de laatste ijstijd zijn ze verdwenen, verdreven door de kou.

In de dertiende eeuw haalde de adel de konijnen uit Zuid Europa en ze werden in de duinen en in het Gooi uitgezet. Daar leefden ze in jachtgebieden, waar op ze werd gejaagd voor vlees en bont. De roofdieren werden bestreden en in de winter werden de konijnen gevoerd. Daardoor kwamen er steeds meer en verspreidden ze zich over de rest van het land.

Konijnen zorgden voor schade aan de landbouw en vraten de duinen deels kaal, waardoor ze als schadelijk werden gezien en uitgebreid werden bestreden.

In 1952 infecteerde een Franse dokter als experiment 2 konijnen met het zeer besmettelijke myxomatose virus. Dat verspreidde zich razendsnel door heel Europa en zorgde voor een enorme slachting onder de konijnen. Daardoor verdwenen in de duinen de kale stukken en kwamen er veel meer duindoorn, meidoorn en andere struiken. Ook groeiden kale plekken dicht met gras, zodat de duinen niet meer konden stuiven. De myxomatose is er nog, maar de konijnen zijn er steeds meer immuun voor. Rond 1990 was de konijnenstand

weer ongeveer op het niveau van 1950. De vergrassing in de duinen was aardig teruggedrongen, maar de groei van de diverse struiken niet.

Toen kwam de volgende konijnenziekte (VHS/RHD). Ook deze ziekte is zeer besmettelijk en zorgde voor een dramatische afname van het aantal konijnen. In 2005 was er nog maar 10% van het aantal konijnen van 1990 over.

Daarnaast is er een toename van roofdieren, denk maar aan de vos en de buizerd.

Ook dat remt de groei van het aantal konijnen. De stikstofneerslag zorgt voor een snelle groei van grassen en daar vinden de konijnen niet voldoende eetbaar voedsel. Konijnen

houden namelijk van groeipunten van planten, jonge scheuten en jong gras. In het Staelduinse bos zijn de konijnen zo goed als verdwenen. Vroeger zag je ze regelmatig in de buurt van de Koestal scharrelen, maar de laatste jaren zie je ze daar helemaal niet meer.

Dat klopt ook met de meer recente gegevens, want tussen 2005 en 2015 was er een lichte toename van de aantallen, maar daarna daalde de populatie weer, nu als gevolg van een variant van de ziekte RHD. Er zijn echter uitzonderingen, want op de Maasvlakte is een goede populatie, mede door een groot aanbod van geschikt voedsel.

Voorlopig ziet het er niet naar uit dat je in Nederland en in ons bos weer heel veel konijnen zult zien, zeker doordat de roofdieren er zijn en blijven en het stikstofoverschot ook niet snel zal afnemen. De invloed, die konijnen op ons landschap hadden, zal voorlopig niet terugkeren, helaas!

Gerrit Keizer

Zoals je ziet zijn ook honden welkom in d'Oude Koestal.

Vrijwilligers zijn altijd welkom

Al het werk in d'Oude Koestal wordt gedaan door vrijwilligers. Nieuwe vrijwilligers zijn altijd welkom voor baliedienst tijdens de openingstijden, om met groepen kinderen het bos in te gaan of voor één van de andere taken. Verdere beschrijving staat ook op de website: https://www.hetstaelduinsebos.nl/vrijwilligers_meer.html

Hebt u interesse? Neem dan contact op via email: staelduinsebos@hotmail.com of telefonisch met de fam. Keizer, tel. 010-5925298

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, Staelduindag op 16 mrt 2024

De vergadering vond plaats in d'Oude Koestal te 's-Gravenzande

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. We hebben afmeldingen ontvangen van Tineke v.d. Berg, Gemma Feller en Wil van Solingen, Zilvester Zandstra, Leen de Ruiter, Afra Neele, Erik Oostveen, Wim van Paassen, A.J. Driessen, Ed Kuiper en Betty Adriaanse.

2. Vaststellen aantal aanwezigen

Er zijn 17 leden aanwezig, waarvan 6 bestuursleden. (getekende presentielijst bij secretaris).

3. Bespreken en goedkeuren wijzigingen van de statuten van de vereniging.

De voorzitter houdt een korte inleiding m.b.t. de voorgenomen statutenwijziging.

- Allereerst de doelstelling van de vereniging: van vrijkomen en uitbreiden van het bos naar beheer van het bezoekerscentrum.
- Minimale grootte van het bestuur van 5 personen naar 3 personen gebracht.
- Bestuurslid was 1 maal herbenoembaar is vervangen door herbenoembaar.
- Een bestuurslid kan worden ontslagen als hij of zij niet meer het beheer over eigen vermogen heeft.
- De ALV moet uiterlijk eind juni gehouden worden, behoudens uitzonderlijke omstandigheden.
- Bij een statutenwijziging moet in de eerste vergadering minimaal 2/3 van de leden aanwezig zijn.
Als dit niet zo is moet er binnen 10 weken na de eerste een tweede vergadering worden gehouden, waarbij dan 2/3 van de aanwezigen voor moeten stemmen.
- Als er een of meerdere bestuursleden uitvallen, dient onderlinge vervanging geregeld te zijn.
De voorgestelde wijzigingen worden in stemming gebracht:
tegen: geen. Onthouding: geen.
We ook nog een 6-tal schriftelijke volmachten ontvangen, die allemaal een stem vóór de wijziging van de statuten bevatten. Deze volmachten zijn gegeven aan enkele bestuursleden.

Conclusie: het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

4. Rondvraag

Joop Raaphorst:

Hoe worden de diverse functies in het bestuur verdeeld?

antw.: Nadat bestuursleden in de ledenvergadering zijn verkozen, worden de taken verdeeld in de eerstvolgende bestuursvergadering. Hoe is de uitbreiding, met name de Bonnenpolder geregeld?

antw.: Uitbreiding van het bos is niet aan ons, maar aan ZHL.

Is de wijziging van de doelstelling ingegeven door ZHL?

antw.: nee, dit hebben wij zelf aangegeven.

Gerard Helmich: bedankt het bestuur voor haar inzet.

5. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering.

Bestemmingswijziging uitbreiding 'Natuur in de Bonnen' in behandeling

In de vorige nieuwsbrief informeerden we u over de kans om extra hectaren aan de oorspronkelijke plannen voor de Bonnenpolder toe te voegen. Het Zuid-Hollands Landschap heeft bij de gemeente vergunning aangevraagd om de bestemming van deze extra hectaren te wijzigen van agrarisch naar natuur.

De gemeente heeft deze in behandeling genomen. Extra natuur past in de landschapsvisie Oranjebonnen, we hopen daarom op een positief besluit. Het is nog niet duidelijk wanneer de gemeente haar besluit bekend maakt.

Wilt u een seintje krijgen als de gemeente hierover besluit? Meldt u zich dan aan op de mailservice van de overheid. U kunt natuurlijk ook deze nieuwsbrieven blijven volgen, waarmee we u op de hoogte houden.

Meer ruimte voor natuur

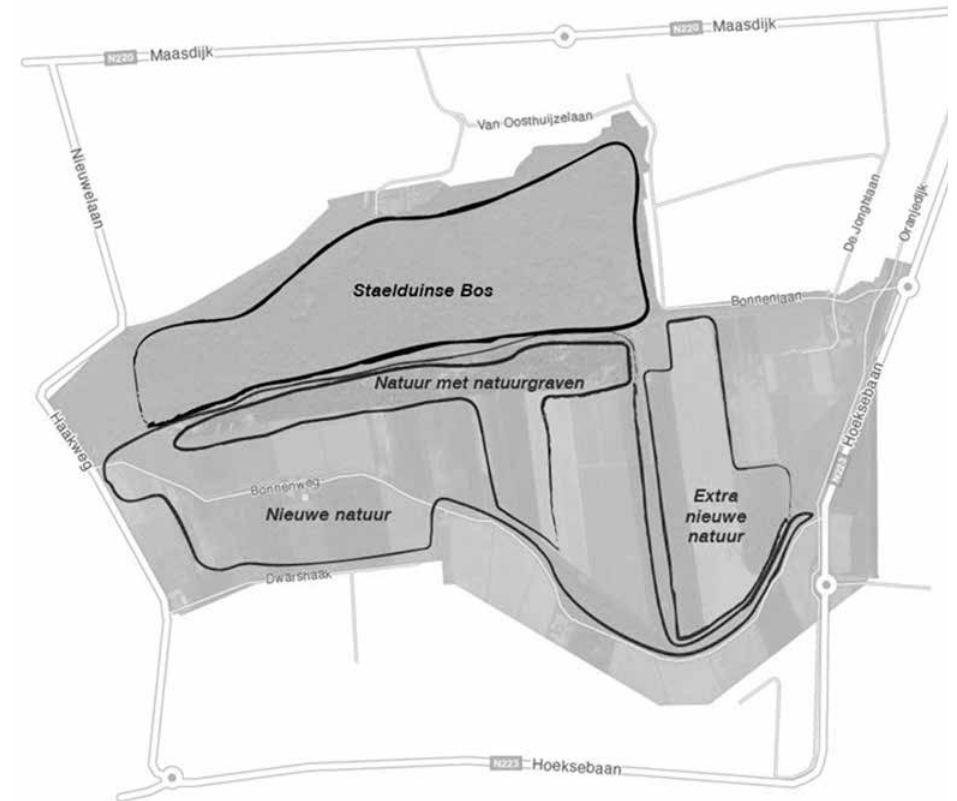
Als de gemeente positief besluit over de bestemmingswijziging dan kunnen we het plan 'Natuur in de Bonnen' uitbreiden van 128 hectare naar 154 hectare nieuwe natuur. Het gaat om een stuk grond dat ligt ten oosten van het bestaande plangebied. Zie bijgaande kaart.

Deze extra natuur wordt niet gebruikt voor natuurbegraven. Hoe dit stuk grond wordt ingericht is nog niet duidelijk, dit zal in lijn zijn met de inrichting van het gehele gebied 'Natuur in de Bonnen'. Het open karakter blijft behouden. Het omvormen van dit stuk landbouwgrond naar natuur gebeurt pas als het plan 'Natuur in de Bonnen' definitief kan worden uitgevoerd. Afbeelding verwijderd door afzender.

Provincie voegt 'uitbreiding' toe aan Natuurnetwerk Nederland

Vorig voorjaar liet de provincie al weten blij te zijn met de uitbreiding naar 154 hectare. De provincie kondigde aan de extra hectaren op te willen nemen in het Natuurnetwerk Nederland. Dit is inmiddels gebeurd via de provinciale omgevingsverordening: 'Herziening omgevingsbeleid Wonen, Werken en Werelderfgoed' en bekend gemaakt door de provincie.

De extra natuur draagt bij aan het versterken van de biodiversiteit en terugdringen van stikstof en past daarmee binnen de plannen voor natuurontwikkeling van de Provincie Zuid-Holland. De extra ruimte zorgt ook voor een betere balans tussen recreatie en natuur doordat recreanten zich over een groter gebied kunnen verspreiden.

Vragen en meer informatie

Heeft u vragen over deze ontwikkeling? Wij beantwoorden ze graag!

U kunt uw vragen mailen aan contact@natuurindebonnen.nl

Meer informatie over het plan 'Natuur in de Bonnen' vindt u op Natuur in de Bonnen.

Wilt u meer weten over hoe het Zuid-Hollands Landschap zich inzet voor de natuur, neem dan een kijkje op onze website. En wist u dat onze natuurgidsen u graag een keer mee op excursie nemen? Alle activiteiten vindt u in de agenda. Met vriendelijke groet, namens Zuid-Hollands Landschap, Natuurmonumenten en Natuurbegraven Nederland

Jochem van Rijn
Projectleider

Excursies e.d. bos 2023-2024-1

10 december: Parachutistenfilm, de lange, 36 personen.

17 december: Publieksexkursie Midwinterwandeling met 80 personen.

3 januari: Vogelvoer maken met 17 personen.

6 januari: Nieuwjaarsbijeenkomst voor de vrijwilligers.

4 februari: Publieksexkursie Knoppen, 22 deelnemers.

21 februari: koffie met praatje over het bos en film over Clingendael voor Joop Raaphorst met 7 personen.

5 maart: Vitis Welzijn, koffie op locatie en lange parachutistenfilm met 30 personen.

10 maart: Ronde Tafel Westland, vaders met kinderen, excursie en in het centrum kijken met lunch met 25 personen.

15 maart: NL Doet: grote schoonmaak.

17 maart: Publieksexkursie, parachutistenwandeling met eerst een korte film met 19 personen.

3 april: VOEKS Wandelen Rijnmond, praatje over bos en vereniging met koffie met 18 personen.

9 april: Rehobothschool uit Naaldwijk, WNT voorjaarsexcursie, groep 4 met 21 kinderen en 4 leiding.

10 april: De Nieuwe Weg uit Poeldijk, WNT voorjaarsexcursie, groep 4 met 28 leerlingen en 6 leiding.

12 april: De Vlieten uit De Lier, WNT voorjaarsexcursie, groep 3 met 34 leerlingen en 8 leiding.

13 april: Film De Laatste Kouwe Tuinder met 38 personen.

14 april: Publieksexkursie, parachutistenwandeling met eerst een korte film met 23 personen.

17 april: De Nieuwe Weg uit Poeldijk, WNT voorjaarsexcursie, groep 3 met 26 leerlingen en 6 leiding.

18 april: Rehobothschool uit Naaldwijk, WNT voorjaarsexcursie, groep 3 met 28 kinderen en 6 leiding.

18 april: Klootschieten van de hockeyveteranen uit Naaldwijk met 20 personen.

21 april: Publieksexkursie Vogels met 19 deelnemers.

22 april: Natuurbegraven Nederland met 10 personen.

24 april: De Zeester uit Monster, WNT voorjaarsexcursie, groep 3 met 27 leerlingen en 6 leiding.

8 mei: Probus Het Westland, koffie en daarna de parachutistenwandeling met eerst een kort filmpje met 26 personen.

15 mei: De Ouverture uit Naaldwijk, WNT voorjaarsexcursie, groep 3a met 25 leerlingen en 6 leiding.

15 mei: PCOB uit Maasluis, koffiedrinken tijdens fietstocht met 20 personen.

17 mei: Het Kompas uit Maasdijk, WNT voorjaarsexcursie, groep 4 met 31 leerlingen en 6 leiding.

18 mei: Soroptimisten, 5 gezinnen van statushouders, excursie, lunch.

23 mei: De Parasol uit Maasluis, WNT voorjaarsexcursie, groep blauw en rood met 30 leerlingen en 7 leiding.

Jaap Tromp, de man achter de struintochten is 40 jaar natuurgids

Het is weer struintochtentijd! Van maart tot en met november leidt natuurgids Jaap Tromp weer groepen rond in de Van Dixhoorndriehoek vanaf de ingang van PLSTK café 'De Zeetoren' te Hoek van Holland. Dat doet hij al sinds 2012. Dit jaar is hij precies veertig jaar natuurgids. Wat is zijn verhaal?

Jaap Tromp organiseert sinds 2012 struintochten in Hoek van Holland. Hij heeft ook gegidst op de Zandmotor tussen Kijkduin en Ter Heijde.

Met zijn 77 jaar jong en vol energie is Jaap Tromp een levendige belichaming van een gepassioneerde natuur liefhebber en gids. Al veertig jaar lang heeft hij een bijzondere band met de natuur en deelt hij zijn kennis en liefde voor het buitenleven met anderen.

Fascinatie voor natuur

Jaaps fascinatie voor de natuur begon al op jonge leeftijd toen hij meeging met ervaren gidsen die elk hun eigen specialisatie hadden, van vogels tot planten en insecten. Zijn nieuwsgierigheid en leergierigheid brachten hem naar diverse excursies georganiseerd door natuurverenigingen, waar hij zijn kennis verdiepte en zijn passie versterkte.

Diploma

Na het volgen van een opleiding tot natuurgids bij het IVN in Dordrecht,

maakte Jaap indruk met zijn uitgebreide werkstuk over het gebied De Dordtse Avelingen. Het behalen van zijn diploma Natuurgids was slechts het begin van een rijk gevulde carrière als gids en spreker.

Van Noord-Brabant tot Zwitserland

Niet alleen heeft Jaap talloze lezingen gegeven en cursussen over dagvlinders en libellen verzorgd, maar hij heeft ook excursies geleid in verschillende provincies in Nederland en zelfs in het buitenland. Van de groene weiden van Noord-Brabant tot aan de adembenemende bergen van de Zwitserse Graubünden, Jaap heeft zijn passie voor de natuur gedeeld met mensen van over de hele wereld.

Struintochten

Zelfs nu, na al die jaren, is Jaap nog steeds actief als gids. Of het nu gaat om excursies in het Vinetaduin in

Hoek van Holland of om struintochten in de Van Dixhoorndriehoek, Jaap is altijd bereid zijn kennis te delen en anderen te inspireren met zijn liefde voor de natuur.

Hoewel de jaren zijn voortgeschreden en zijn medegidsen zijn afgevallen, blijft Jaap onvermoeibaar doorgaan. Zijn struintochten, die hij nu alleen leidt, zijn een testament van zijn toewijding en vastberadenheid om de schoonheid van de natuur te blijven

delen, zelfs als het aantal gidsen slinkt.

Meer info

Als je geïnteresseerd bent in het verkennen van de natuur onder Jaaps deskundige begeleiding, kun je de data van zijn struintochten vinden op de website van Het Zuid-Hollands Landschap.

RODI - Westland

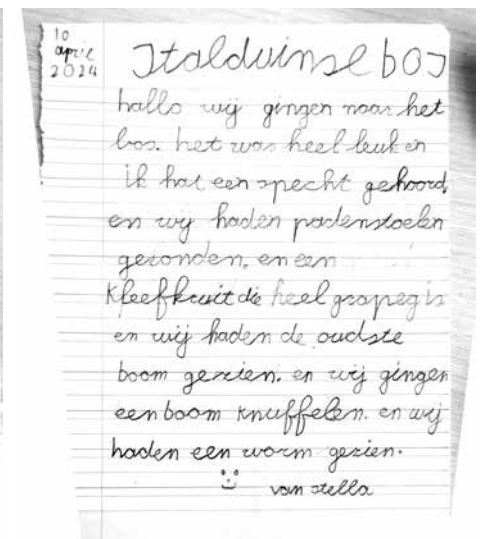
Kinderen zetten het op papier

Naar aanleiding van ons bezoek op 10 april hebben twee leerlingen een stukje tekst gemaakt over wat we hebben gedaan.

Ik wens jullie plezier in het bos met andere groepen die nog langskomen! Bedankt tot zover!

Met vriendelijke groet,

Lisanne Groenewegen, Leerkracht groep 4, WSKO De Nieuwe Weg, Poeldijk

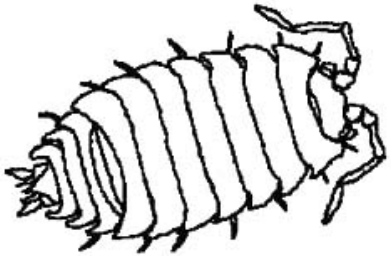
Kinderpagina

Met de loep naar het bos

Bij de Oude Koestal hebben ze verschillende loeppotjes. Hebben jullie die wel eens gebruikt? Het is heel leuk om met een loeppotje het bos in te gaan. Zo kun je het bos van heel dichtbij bekijken.

Gevonden onder het bladertapijt

Gelukkig heeft het bos zijn eigen opruimers in dienst. Sommige kun je zien als je een stukje boomschors op tilt of tussen de bladeren woelt en..... je het loeppotje bij je hebt. Bekijk ze maar eens goed met de loep, want je ziet zo beter hoe ze er uit zien! De regenworm trekt de bladeren in de grond. Hij eet ze op en laat zijn poep als meststof achter in de bodem.

De pissebed is geen insect, maar een schaaldier. Toch vind je hem ook veel in het bos. Hij eet planten en hout dat licht te rotten. Slakken eten niet alleen dode planten, maar ook levende. In de tuin bij ons huis vinden we ze daarom niet zo leuk!

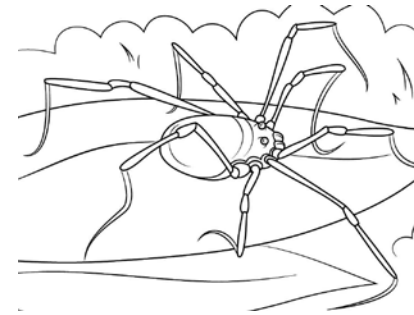

Kinderpagina

In de galappel, die je vaak aan bladeren vindt, groeit de larve van een insect. Dit is meestal de galwesp of de galmug. De galappel kun je wel van dichtbij met je loep bekijken, maar niet de wesp of mug.

Misschien zie je wel een klein boorgaatje. Dan is het insect volwassen en boort een gaatje om naar buiten te kunnen.

Een hooiwagen kun je met het blote oog bekijken, maar dan moet je wel goed opletten.

Als je pakje ziet hangen in een spinnenweb, dan heeft de spin geen honger. Ze heeft een insect gevangen en ingepakt in zijde. Dat is een hapje voor later. Je kunt het pakje wel van dichtbij bekijken. Wat heeft de spin gevangen. Of zie je de spin zelf?

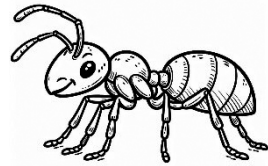
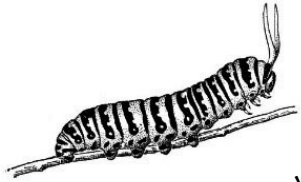
Teken zijn piepklein. Je hebt er vast wel van gehoord. Teken zuigen zich vast aan je huid en ze kunnen je erg ziek maken. Kijk na de wandeling door het bos dan ook goed of er nergens een teek op je lichaam zit. Er zijn speciale tangetjes om teken te verwijderen. Laat iemand dit voor je doen!

Met de handige kriebelbeestjes herkenningskaart, kun je uitvinden wat je hebt gevonden.

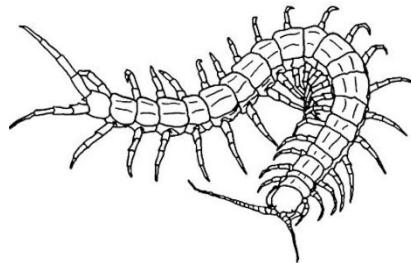
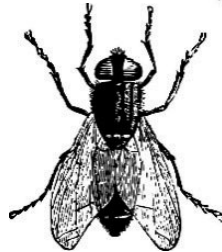
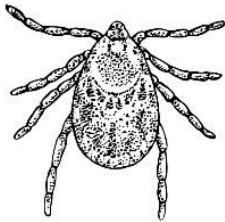
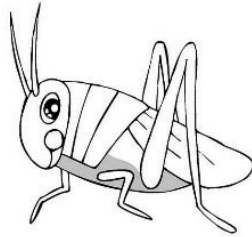
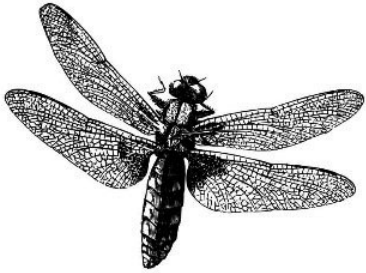
Succes!

Piekerpagina

Op de kinderpagina hebben we het gehad over verschillende kleine beestjes in het bos. Heb je goed gespeurd in het bos en weet je de namen van deze insecten?

Vast wel!

De wereld van de kriebel beestjes is heel leuk om te bekijken. Neem zeker een loop mee in de vakantie!

Informatie

Vereniging 'Vrienden van het Staelduinse Bos'

Bestuur

Voorzitter: G. Keizer
Secretaris: H.K. Trompetter
Penningmeester: R. van Scherpenzeel
Leden algemeen: C. van de Berg-de Boon
A.J. Dijk
D. van Drongelen-Sevnhuijsen
J.M. Storm-Paalvast

Eigenaar van het bos:

Stichting Het Zuid-Hollands Landschap
Olof Palmestraat 18, 2616 LR Delft
telefoon 010 - 272 22 22
www.zuidhollandslandschap.nl
e-mail: info@zhl.nl

Beheerder Staelduinse Bos:

F. Spreen, Peppellaan 2, 2691 NG 's-Gravenzande
(Kantoor bos), telefoon 06 - 51 77 31 76)

Regiokantoor Kuststreek (bezoek alleen op afspraak):

Strandweg 17, 3151 HV Hoek van Holland
telefoon 010 - 272 22 22
e-mail: regio-kuststreek@zhl.nl

ISSN 0920 - 2277 Staeltje Natuur

Bezoekerscentrum

d'Oude Koestal in het Staelduinse Bos

Peppellaan 1,
2691 ND 's-Gravenzande

Is op de volgende tijden geopend:

Het gehele jaar:

zaterdag	13.00 - 16.00 uur
zondag	11.00 - 16.00 uur

In september en oktober:

woensdag	13.00 - 16.00 uur
zaterdag	13.00 - 16.00 uur
zondag	11.00 - 16.00 uur

Extra openingstijden herfstvakantie, zie de website.

Binnen kijken is

Voor bezoeken in groepsverband dient tevoren tijdig een afspraak te worden gemaakt met Mevr. D. van Drongelen; telefoon 0174 - 63 14 27.

Buiten meer zien

Let op! Het Staelduinse Bos, waarin het bezoekerscentrum is gelegen, is toegankelijk tussen zonsopgang en zonsondergang.

Internet: www.hetstaelduinsebos.nl
E-mail: staelduinsebos@hotmail.com
Facebook: www.facebook.com/hetstaelduinsebos
Telefoon: 0174 - 41 73 51 (alleen tijdens openingstijden)